

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پی ریزی اخوت اسلامی

درمدنہ

دورہ پنجم، شمارہ دوم

نام جزوه: پی‌ریزی اخوت اسلامی در مدینه
نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶ هـ ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

فهرست مطالب

- اجتماع زنده.....۵
- ابتکار پیغمبر در ایجاد اخوت اسلامی.....۶
- اخوت اسلامی، شعار وحدت و برادری.....۸
- بخش اول، تعاون اقتصادی.....۱۲
- بخش دوم، تعاون علمی و تربیتی.....۱۲
- اخوت اسلامی در عصر حاضر.....۱۳

اجتماع زنده

اجتماع زنده در سایه‌ی هم‌فکری و هماهنگی و صمیمیت به وجود می‌آید و در همین اجتماع است که همه می‌توانند سعادت و پیشرفت خود را دریابند و باهم صمیمی و یک دل باشند.

اسلام برای به وجود آمدن چنین اجتماعی، کمترین توجهی به نژاد، زبان، رنگ پوست و منطقه‌ی جغرافیایی نکرده است. بلکه همه را مسلمان و هماهنگ و همبسته می‌داند^۱ و تنها نظرش به ایمان

---

۱. بحار، ج ۷۳، ص ۲۹۳ و روضه کافی، ص ۲۴۶.

۶ / پی‌ریزی اخوت اسلامی در مدینه

به خداست که ریشه‌ی همه‌ی همبستگی‌ها و هماهنگی‌ها است.

«اخوت اسلامی» بهترین جمله ایست که این وحدت و هماهنگی همه‌جانبه را نشان می‌دهد، قرآن بایبانی جالب و رسا می‌گوید: «انما المؤمنون اخوة: همانا مؤمنین برادر یکدیگرند.^۱

ابتکار پیغمبر در ایجاد اخوت اسلامی

پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) پس از ورود به مدینه و ساختن مسجد، یعنی قرارگاه نظامات مسلمین، دست به یک ابتکار عالی زد و آن پی‌ریزی اخوت اسلامی بود تا وحدت و صمیمیت،

---

۱. سوره‌ی حجرات، آیه‌ی ۱۰.

دوره پنجم، شماره دوم / ۷

بیش از پیش در اجتماع مسلمان‌ها به وجود آید و بدانند که اگر وطن و دوستان خود را ازدست داده‌اند. ولی در عوض برادرانی که از هر جهت باوفا تر و دلسوزترند، به دست آورده‌اند.

لذا، اضافه بر اخوت و برادری عمومی که هر مسلمانی با مسلمان دیگر دارد بین پیروان خود عقد اخوت خواند و هر دو نفر را باهم برادر قرارداد و نیز علی (علیه السلام) را نیز به عنوان برادر خود انتخاب کرد و فرمود: «علی هم برادر من است»^۱.

اخوت اسلامی است که قرآن از آن به عظمت و احترام یاد می‌کند و می‌فرماید: ... و به یادآورید نعمت خدا را بر خودتان آن هنگام که باهم دشمن

---

۱. سیره‌ی ابن هشام، ج ۲، ص ۵۰۵ - ۵۰۴.

۸ / پی‌ریزی اخوت اسلامی در مدینه

بودید و خدا به لطف خود دل‌هایتان را با یکدیگر
مهربان و با الفت قرارداد و باهم برادر دینی و ایمانی
گشتید، درحالی‌که پیش‌تر بر لب پرتگاه آتش (جنگ
و اختلاف) بودید و خدا نجاتتان داد.^۱

اخوت اسلامی، شعار وحدت و برادری

اخوت اسلامی، یک مطلب تشریفاتی نیست بلکه
حقیقتی است که ممزوج با روح ایمان است و آثار
آن یکی پس از دیگری ظاهر می‌شود.

پیشوای معصوم ما امام صادق (علیه‌السلام)
گوشه‌ای از این آثار را توضیح می‌دهد:

---

۱. سوره‌ی آل‌عمران، آیه‌ی ۱۰۳.

دوره پنجم، شماره دوم / ۹

مؤمن، برادر و راهنمای مؤمن دیگر است و به او ظلم و خیانت نمی‌کند و او را فریب نمی‌دهد و هیچ‌گاه خلف وعده نمی‌کند.^۱

یکی از آثار اخوت اسلامی این است، که آنچه مسلمان برای خود می‌خواهد باید برای برادر خود نیز بخواهد و او را با مال و دست و زبان کمک کند، از اخوت اسلامی به دور است که تو سیر و سیراب و پوشیده باشی، ولی مسلمانی چون تو، گرسنه، تشنه و برهنه باشد.

حضرت صادق (علیه‌السلام) فرمود: اگر تو پیشکار و پیشخدمتی داری ولی برادرت ندارد، باید

---

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۱۶۶ و ۱۶۷.

پیشکارت را بفرستی تا برادرت را در تهیه‌ی غذا و شستشوی لباس و سایر نیازمندی‌ها یاری کند.^۱

اخوت اسلامی تمامی وابستگی‌ها حتی نسبت خویشاوندی را تحت الشعاع قرار داده است. قرآن با صراحت می‌گوید: «نمی‌یابی گروهی را که ایمان آرند به خدا و روز جزا و با دشمنان خدا و رسول او دوستی کنند، هرچند آنان پدرانشان یا فرزندانشان یا برادرانشان یا خویشاوندانشان باشند»^۲.

اخوت اسلامی، سلمان فارسی و بلال حبشی را برادر و در ردیف نزدیک‌ترین یاران پیامبر قرارداد. در پرتو اخوت اسلامی، چه دشمنی‌های ریشه‌دار،

---

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۱۶۹.

۲. سوره‌ی مجادله، آیه‌ی ۲۲.

دوره پنجم، شماره دوم / ۱۱

اصلاح شد و جمعیت‌های متفرّق با یکدیگر دوست شدند این اتحاد و همبستگی ایجاب می‌کند که همه‌ی مسلمانان، همچون یک خانواده‌ی بزرگ در شادی و اندوه یکدیگر شریک باشند.

مردمی باصفا و مهربان، شعارشان و حد تو برادری.

اخوت اسلامی، یک مسؤلیّت عمومی برای تمام مسلمان‌ها، نسبت به یکدیگر به وجود می‌آورد، به طوری که آنان نمی‌توانند خود را فارغ از مشکلات و گرفتاری‌های دیگران بدانند، بلکه هرکس به اندازه‌ی توانایی خود باید در راه رفع مشکلات و ایجاد امکانات بکوشد.

این مسؤلیّت شامل دو بخش است:

بخش اول، تعاون اقتصادی

و آن همکاری بر اساس رفع نیازمندی‌های اقتصادی از قبیل تأمین بهداشت، فرهنگ عمومی، تهیه‌ی مسکن و تولید کار و غیر این‌ها می‌باشد که قسمتی از دستورهای قرآن و پیشوایان مذهبی در این زمینه وارد شده و برنامه‌های اساسی و جالبی به‌عنوان زکاء، خمس صدقه، انفاق و غیر این‌ها طرح شده است.

بخش دوم، تعاون علمی و تربیتی

تبلیغ و ارشاد و راهنمایی است که همه به سهم خود وظیفه دارند آنچه فراگرفته‌اند به دیگران ابلاغ کنند و نیز، در تربیت دیگران سستی نورزند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند که در حقیقت یک نوع خیرخواهی و از لوازم اخوت اسلامی است، ولی

دوره پنجم، شماره دوم / ۱۳

مسلمانان به خاطر ترسهای موهوم و به دست آوردن منفعت های خیالی، این سنت بزرگ را ترک نموده، از گناه جلوگیری نکردند و به کارهای پسندیده، تشویق نمودند و در نتیجه روح تربیتی اخوت اسلامی از میان رفت و به دنبال آن سایر مزایای یک اجتماع زنده از میان رفت.

اخوت اسلامی در عصر حاضر

مسلمانان در عصر حاضر، بیش از هر دوره و زمانی، نیاز به اتحاد و همبستگی واقعی دارند، زیرا خداوند به کشورهای اسلامی منابع زرخیز و گران‌بهایی بخشیده که چشم دیگران به دنبال آن است بدین منظور، سعی می‌کنند مسلمانان را از یکدیگر دور و بی‌خبر نگه‌دارند.

ما باید بیدار و هشیار باشیم و برای استقرار اخوت اسلامی که شالوده‌ی آن به دست توانای پیامبر عالی‌قدر اسلام، ریخته شد از برنامه‌های اسلامی پیروی کنیم.

مسلمانان هر چه قوی باشند، بازهم نیاز شدید به وحدت دارند پس برنامه‌ی وحدت و اخوت اسلامی باید در مدارس ابتدایی به طور مؤثری به دانش‌آموزان تعلیم داده شود و در دوره‌های بالاتر، به وسیله‌ی برنامه‌های عملی و تربیتی مستحکم گردد و نیز پدران و مادران هم وظیفه‌دارند که فرزندان خود را مسلمانانی برادر و غمخوار یکدیگر تربیت کنند. همه برای تجدید اخوت اسلامی بکوشیم.

پایان

دوره پنجم، شماره دوم / ۱۵